

Pogovor: *Erika Žagar, univ. dipl. psih.*

ROJSTNA KARTA – PSIHOLOGOV ODLIČNI PRIPOMOČEK

Zanimivo – pri svojem delu združujete dva prijema – psihološkega in astrološkega. Kdo vas je navdušil za astrologijo?

Za astrologijo me je navdušil *Viktor Gerkman*, astrolog in specialist klinične psihologije. Bralci *Aure* ga dobro poznajo, saj je v tej reviji več let objavljajl izjemno kakovostne in prodorne članke. Ko sem ga spoznala, sem že začela študirati psihologijo, *Viktor* pa me je nato usmeril še v astrologijo. Med proučevanjem obeh ved sem čedalje bolj spoznavala, kako odličen pripomoček za psihologa je lahko posameznikova rojstna karta. Rojstna karta je namreč okno v svet posameznikove psihodinamike, torej okno v posameznikovo (tudi skrito) notranjost. Psihologu ali psihoterapevtu pomaga v mnogo krajšem času kot sicer ugotoviti kje naj bi zdravil (terapiral, kot pravi nemški astrolog *Hermann Meyer*).

Študij psihologije ste končali z diplomskim delom na temo astrologije. Kaj ste skušali v njem raziskati?

Tudi sicer sem med študijem psihologije skušala kar največ študijskih obveznosti – seminarje in raziskovalne naloge - opravljati v povezavi z astrologijo. V svojem diplomskem delu z naslovom *Veljavnost astroloških indikatorjev psihičnega blagostanja* sem primerjala dva različna načina ocenjevanja osebnosti: na eni strani ocenjevanje osebnosti s pomočjo osebnostnih vprašalnikov, na drugi strani pa ocenjevanje osebnosti na podlagi astroloških kazalnikov. Konkretno sem se osredotočila na ocenjevanje posameznikove psihične blaginje, to je posameznikovega pozitivnega emocionalnega doživljanja in pa njegovega zadovoljstva z življenjem. Statistične, in s tem znanstveno dokazane, povezanosti med obema načinoma ocenjevanja nisem našla in je tudi nisem pričakovala. Nameravam pa v prihodnjih letih svojo raziskavo ponoviti na mnogo večjem vzorcu oseb, saj je bila pri nekem psihološkem kazalniku povezanost z astrološkimi kazalci blizu statistične pomembnosti; to pomeni, da bi se ta povezanost, zaradi majhnosti, lahko pokazala kot statistično pomembna šele na mnogo večjem vzorcu oseb.

V diplomskem delu sem skušala tudi izčrpno pojasniti, zakaj znanstvene povezave med psihološkim in astrološkim načinom ocenjevanja osebnosti nisem našla. Tudi večina drugih znanstvenih raziskav o preverjanju astroloških hipotez prinaša za astrologijo negativne izide. Ne pa vse. Astrologija namreč že ima

trdne znanstvene dokaze, ki pa jih uradna znanost noče priznati in jih včasih celo namerno prikriva ali ponareja. To področje me izredno zanima in o njem sem začela pisati knjigo z naslovom: *Natalna astrologija v luči znanstvenih preverjanj*.

Zakaj torej med ocenjevanjem psihične blaginje s pomočjo osebnostnih vprašalnikov in astrološke karte niste našli nobene povezanosti?

Gre za dva zelo različna načina ocenjevanja osebnosti. Osebnostni vprašalniki na eni strani merijo zgolj zelo splošne površinske osebnostne lastnosti in pa posameznikovo zavestno zaznavanje samega sebe, saj temeljijo na samoocenjevanju. V globinske in nezavedne vidike posameznikove psihe ne prodrejo. Ocena v osebnostnih vprašalnikih je nagnjena k pristranskemu zaznavanju sebe, pristranskemu razumevanju vprašalniških trditev, lahko pa tudi hotenemu ali nehotenemu neiskrenemu odgovarjanju.

Na drugi strani pa astrološki kazalniki dajejo informacije o dinamičnih silnicah med različnimi vidiki osebnosti, in to zajema tudi nezavedne procese. Pri tem je treba poudariti, da se dinamika psihičnih silnic lahko na vedenjski in manifestni ravni izraža zelo različno. Ista duševna ali dinamska zasnova se tako lahko kaže v različnih osebnostnih lastnostih. S tem je povezano tudi to, da je astrološka simbolika arhetipska, poenostavljeno povedano »širokokategorialna«, to pomeni, da se neki astrološki kazalnik lahko manifestira in udejanja različno. Prav arhetipska kakovost astrološke simbolike omogoča, da je astrologija lahko univerzalni simbolni jezik v vseh kulturnih okoliščinah in v vseh zgodovinskih obdobjih. Poudariti je tudi treba, da horoskop drugače kot osebnostni vprašalniki, prikazuje značajske odtenke, ki dajejo slehernemu človeku pečat edinstvenosti. Zato posamezniki navadno nismo značilni predstavniki temeljnih dvanajstih astroloških principov ali zodiakalnih znamenj. Vsi smo namreč nosilci vseh arhetipskih gradnikov psihe, vendar pa se razlikujemo po kakovosti teh arhetipskih gradnikov ter po značilnostih celotnosti osebnosti, ki je zgrajena iz teh gradnikov. Isti gradniki osebnosti se namreč v različnih medosebnih povezavah (duševna dinamika) izražajo različno. Celota je torej več kot vsota njenih delov. Hkrati pa tudi velja, da nekateri deli horoskopa lahko ostajajo v življenju zgolj v potencialni zasnovi in še ne uresničeni. Na račun socialne sprejemljivosti lahko posameznik na primer nekatere vidike sebe zanika in potlači. Zato je treba astrološko simboliko razumeti predvsem procesno, nikakor pa ne kot kazalnik tega, ali je človek na primer agresiven, družaben, vesten ipd., - to pa merijo osebnostni vprašalniki. Zato bi bilo zelo napak in zavajajoče sklepati o veljavnosti astrologije na podlagi nepovezanosti med astrološkimi kazalniki in osebnostnimi vprašalniki.

V zvezi z osebnostnimi vprašalniki je treba tudi poudariti, da se sami psihologi zavedajo njihovih pomanjkljivosti, zato za ocenjevanje osebnosti v veliki meri uporabljajo tudi neznanstvene pristope – tudi t. i. projekcijske

tehnike. Pri projekcijskih tehnikah gre za različno slikovno in besedno gradivo, ki ga stranke razlagajo, ali pa gre za risarske izdelke samih strank. Tako pridobivajo psihologi natančno tiste informacije, ki jih ponuja rojstna karta, torej informacije o globinskih, dinamičnih in nezavednih silnicah v psihi. Slišala sem tudi za primer, da je bil kandidat na selekcijskem preskusu za novo delovno mesto zavrnen na podlagi projekcijskega preskusa, medtem ko osebni vprašalniki o njem niso pokazali nič izrazito spornega. Zavrnen je bil torej na podlagi neznanstvene ocene, zato me čudi velik odpor uradne psihologije do neznanstvenih načinov ocenjevanju osebnosti. Na sploh se mi zdi uporaba osebnostnih vprašalnikov za odbiro prihodnjega osebja zelo naivna, saj ni moč pričakovati, da bi posameznik v takšni situaciji ne odgovarjal na vprašalnike socialno všečno. Vsi tako zelo dodelani znanstveni postopki za izdelavo osebnostnih vprašalnikov kot inštrumentov z zanesljivo napovedno vrednostjo so brez pomena, če človek, ki te pripomočke uporablja nazadnje laže. Horoskop ali rojstna karta pa nikoli ne laže. To z izkušnjami ugotavljamo številni astrologi.

Kako vi, pri svojem svetovanju, povezujete psihološko in astrološko znanje?

Ko stranka pride k meni, ji na začetku povem samo nekaj bistvenih lastnosti iz njene rojstne karte, nato pa skušam z njo vzpostaviti odnos. Odnos je namreč tisto kar zares zdravi in pomaga. Stranka mora tudi sama prispevati k procesu svetovanja, na ta način, da je pripravljena kaj povedati o sebi. V bistvu ne delam čisto nič drugače, kot se sicer dela v svetovalni in psihoterapevtski praksi, razlika je le v tem, da uporabljam kot diagnostični in ocenjevalni pripomoček rojstno karto in na ta način hitreje ugotovim posameznikovo težavo.

Kaj menite o sodobni slovenski astrološki dejavnosti?

Predvsem se mi zdi, da so težave z izobraževanjem astrologov. Slovenski astrologi so pomanjkljivo izobraženi, primanjkuje jim psihološkega znanja. V Sloveniji sicer obstaja študij psihološke astrologije, kjer se zelo trudijo, da bi dobro izobraževali, vendar je študij prekratek, po mojih informacijah traja po obsegu ur približno za letnik in pol študija psihologije. Diplomantom verjetno uspe pridobiti dovolj astrološkega znanja, zmanjka pa jim časa, da bi si pridobili zadovoljivo znanje o psihologiji (čeprav se imenujejo diplomirani psihološki astrologi). Bojim se, da z vpeljavo novega zakona o psihološki dejavnosti, ki je tik pred vrati parlamenta, naziva »psihološki« ne bodo smeli več uporabljati.

Menim, da bi moral študij astrologije trajati pet let, obsegal naj bi ne samo znanje iz astrologije in psihologije, pač pa tudi znanje iz filozofije, mitologije, ezoterike, drugih okultnih ved, religij, bioenergije, psihosomatike in medicine. Potekati bi moral na državno priznanih univerzah. Na nekatere univerze po svetu je astrologija že prodrla, pri nas pa je do tega še daleč. Glede na to je vsekakor

treba pozdraviti optimistične poskuse po kvalitetnejšem astrološkem izobraževanju, vendar pa si je v zvezi s tem treba tudi »naliti čistega vina«.

V čem je po vašem prednost psihologa pred astrologom?

Prednost psihologa pred astrologom je v tem, da je psiholog poučen o tem, kako naj se pravilno obnaša do stranke, ter ima ustrezna teoretična znanja s področja svetovanja in psihoterapije. Psiholog se zaradi svoje strokovne podkovanosti zaveda procesov, ki se dogajajo v odnosu med klientom in psihologom in jih zna tudi uravnati. Zaveda se, da je svetovanje dvosmeren proces, v katerem sam nikakor ni imun pred spoznavanjem svojih nerazrešenih kompleksov. Psiholog zmore oceniti zgradbo človekove osebnosti, raven manifestacije človekovih temeljnih teženj, raven njegove razvitosti in strukturiranosti tega. Zato ve, kako naj v komunikaciji ravna s človekom, ve – kaj, koliko in kako naj posamezniku »odmerja« informacije – le toliko, kolikor jih ta lahko sprejme.

Psiholog lahko človeka s svojim profesionalnim prijemom zato tudi pomiri – stranka ne sme terapije zapustiti še bolj razburjena, kot je bila na začetku obiska. To je lahko nevarno – »stvar«, ki se namreč pri nekemu na terapiji ali pri astrološkem svetovanju tisti trenutek »odpre«, se mora med seanso tudi »zapreti«, in sicer do toliko, da pri človeku ne povzroči še večje škode. Posameznika (še posebno labilnega človeka, takšnega, ki je v veliki stiski ali takšnega s šibko strukturo tega) namreč lahko z nestrokovnim načinom med terapijo privedemo celo do psihoze ali pa »acting outa«, to je do histeričnega in agresivnega izbruha. Zato ima vsak svetovalec (astrolog in psiholog) zelo veliko odgovornost, in tega bi se moral zavedati.

Ko nekemu »beremo karto«, moramo paziti, da v interpretacijo ne vnašamo svojih projekcij. Zato pri svetovanju, ki vsebuje astrološke analize, nikakor ne velja, da je boljši ali uspešnejši tisti astrolog, ki veliko pove, medtem pa stranka le posluša (mu ne daje nobenih povratnih informacij). To je namreč nesmiselno. Astrolog, ki večinoma razlaga, lahko zaradi vnašanja projekcij v rojstno karto le - to interpretira, kot bi bila njegova. Boljše bi bilo, če bi stranki prisluhnil, jo spodbudil – naj mu ta pove kaj o sebi – s tem bi se obvaroval vnašanja svojih projekcij v razlaganje karte.

Pogosto astrologi ne razumejo najbolje, kaj jim ponuja rojstna karta. Z branjem rojstne karte se nam namreč jasno izkristalizira tista stvar, ki nam jo je stranka o sebi že povedala. Ta njegova problematika se z uporabo rojstne karte lahko jasneje osvetli in tako se strankina težava lažje rešuje. Astrološka karta je predvsem prikaz procesno dinamskega vidika v posameznikovi psihi. Zato iz karte ne moremo predvideti, v kakšnih manifestacijah se bo ta dinamika potem odražala v človekovem življenju – kaj se bo iz nje v prihodnosti porodilo.

Kaj si ljudje navadno žele slišati od astrologov? Zakaj se pri astrološkem branju najraje osredinjajo na »napovedovanje prihodnosti« in ne na reševanje svojih težav, težavnih vedenjskih vzorcev?

Astrologe razumem, saj vem, zakaj radi »napovedujejo prihodnost«, češ: Tako se bo zgodilo, tole se bo zgodilo, itn. Usoda namreč obstaja in je dejstvo. Vendar se moramo ob tem zavedati, da usoda obstaja v takšnem pomenu, da je človek »obsojen« zgolj na svoje razvojne izzive, in tem seveda ne more uiti. To pomeni, da bo doživel vse izkušnje, ki jih mora doživeti v življenju. Drugače pač ne gre.

Predvsem moramo rojstno karto razumeti kot posameznikov razvojni in izkušenski namen v danem življenju. Seveda, pri tem obstaja neka determiniranost, določenost – človek pred seboj in svojimi življenjskimi izzivi ne more pobegniti (pred zgodnjimi otroškimi izkušnjami, izkušnjami med odraščanjem, itn.). Ti izzivi v njem so in ostajajo; vendar pri tem ni neke ozke, toge določenosti, češ nekaj se bo zgodilo natančno tako. Vsak posameznik ima namreč svobodno voljo glede tega, kako se bo odzval na omenjene razvojne izzive. Ker ima svobodno voljo, se bo nanje vsakdo odzval povsem svojevrstno. Zato človekovih odzivov na življenjske izzive nikakor ne moremo astrološko predvideti. Še več: že nekaj časa ugotavljam (in to trdijo tudi resni astrologi), da pri duhovno razvitejših in bolj ozaveščenih ljudeh astrološke napovedi izgubljajo pomen. Ti ljudje so precej manj predvidljivi. In to je tudi razumljivo. Človeku ni namreč treba biti niti astrolog niti psiholog, da lahko z veliko verjetnostjo napove razpad partnerske zveze, ki sestoji iz dveh preveč različnih osebnosti, ki pa sta zaradi nekaterih nevrotičnih vzorcev in pa strahov pristali v partnerstvu.

Zaradi nekakšnih »zanesljivih napovedi« lahko nekdo odide od astrologa smrtno prestrašen (saj ga je strah tistega, kar se mu naj bi zgodilo) in povsem »sesut«

...

Vsekakor se strinjam, da je takšno astrološko delo povsem nestrokovno. Menim pa, da se večina astrologov tudi v Sloveniji že zaveda, da je takšno branje rojstne karte in napovednih tehnik nezanesljivo, zato se trudijo svetovati bolj psihološko. Celotne resne znanstvene študije so pokazale, da se uresniči zgolj okrog deset odstotkov astroloških napovedi, ki se nanašajo na konkretne dogodke. Zdi pa se mi, da je večja težava v strankah, ker od astrologa pričakujejo prav takšno branje karte. Nespameten pa je tisti astrolog, ki takšnim željam in pričakovanjem skuša ustreči. Tako se bolj ukvarja s svojo lastno pomembnostjo kakor s stranko.

Če si želimo slišati le to, kar naj bi se dogajalo v prihodnosti, nam je namreč lažje – lahko ostajamo pasivni, odgovornost za svoje življenje pa prepuščamo drugemu, na primer astrologu. Samotransformacija je namreč

dolgotrajen in navadno izjemno zahteven proces – v njem mora človek veliko delovati, se naprezati za to, da doseže dobre osebne spremembe in ne more pričakovati, da bo »odrešen na hitro«, ko mu bo kdo ponudil »instantno« rešitev. Osebnostno duhovni razvoj namreč zahteva naporno delo kot velja, da je globinska psihoterapija naporno »garanje«. Večina ljudi pa si tega ne želi, nekateri tega tudi ne zmorejo.

Tudi sama sem na svetovanjih imela opraviti s takšnimi rečmi. Ljudje so me navadno vpraševali: »Ali se bo ta partner vrnil, ali ne? A mi je namenjen? Povejte mi!« Dejala sem jim: »Tega vam ne morem povedati.« Večina ljudi je žal zelo neozaveščena. Preveč se istijo s kolektivnimi vzorci, žele si »instantne« duhovnosti in imajo šibak vpogled vase – slabo se zaznavajo in razumejo. Zato tudi laže razumemo, zakaj je »instantna duhovnost« bolj priljubljena kakor poglobljeno ozaveščanje. Tudi astrolog, ki bo suvereno in veliko govoril, ki »bo vse povedal«, bo zato pri marsikom bolj cenjen kakor kolega, ki manj govori, a pove bistveno – z njim človeka usmerja v to, da se začne poglobljati vase in se osebno razvijati.

Zakaj ljudem pri vpogledu v njihovo astrološko karto svetujete, naj se raje poglobljajo vase, se osebno razvijajo?

Zato, ker je to dolgoročno najboljša rešitev. Človek, ki ne sledi svojim razvojnim izzivom, ki jih simbolizira rojstna karta, namreč ne more biti pomirjen in neprenehoma beži pred sabo. Za kratek čas se lahko zamoti z raznimi obrambnimi manevri, dolgoročno pa to ne gre.

Tovrstno poglobljanje je namreč tudi preventivno, saj lahko posameznika obvaruje pred somatizacijo njegovih nerazrešenih teženj, torej pred fizičnimi boleznimi, pa tudi pred nenadnimi nesrečami. Vse bolezni so namreč psihosomatske, prav tako pa je psihosomatska tudi večina nesreč. Četudi, če je premagovanje življenjskih izzivov naporno, lahko prinaša veliko zadovoljstvo, ko posamezniku počasi uspeva nevtralizirati in pomirjati notranje napetosti, urejati medosebne odnose in najti ustrezen izrazni kanal za svojo individualnost v družbi in na delovnem mestu.

Vendar pa naj se človek pogloblja vase, ko začuti potrebo po tem, ko je torej pravi čas zanj, ne pa zgolj po nekih navodilih. Modrost življenja dobro ve, kdaj je pravi čas za življenjske izzive in samospraševanje. Zanje moramo biti namreč zreli, predvsem pa je dobro, da zaupamo življenju, saj je neskončno večje in modrejše od nas.

Avtor: Elena Danel